A veszélyeztetett kerecsensólyom és a parlagi sas populációk zsákmánybázisának biztosítása a Kárpát-medencében

Securing prey sources for endangered *Falco cherrug* and *Aquila heliaca* populations in the Carpathian basin

KÉSZÜLT AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG PÉNZÜGYI TÁMOGATÁSÁVAL

LIFE13 NAT/HU/000183 RAPTORSPREYLIFE

Az Európai Unió LIFE+ programjának társfinanszírozásával megvalósuló projekt a veszélyeztetett kerecsensólyom és parlagi sas védelmére irányul, amely elsősorban a táplálékbázisukat adó kisemlősök – mint a közönséges ürge, a mezei hörcsög és a mezei nyúl – egyre fogyatkozó állományainak védelmét tűzte ki célul. Célja még az említett fajoknak élőhelyet biztosító füves puszták életében kulcsszerepet játszó délvidéki földikutya és magyar szöcskeegér állományainak megőrzése.

JELMAGYARÁZAT

RaptorspreyLIFE projektterület

TERÜLETHASZNÁLAT
(Corine Land Cover 2005)

- erdő
- szántóföld
- gyep és legelő
- egyéb

ÁLLATFAJOK ELTERJEDÉSE
(RaptorspreyLIFE alapállapot-felmérések alapján)

- faj elterjedése
- tömeges
- gyakori
- ritka

ÁLLATFAJOK
(Ökológiai helye és szerepe az ökoszisztémában)

- levegőből zsákmányoló ragadozó
- a fű között táplálékot és menedéket kereső fajok
- üreglakó
- talajlakó

Az ábrázolt fajok illusztrációi egymással nem méretarányosak.

Kerecsensólyom (*Falco cherrug*)

Fokozottan védett; természetvédelmi értéke: 1 000 000 Ft

A kerecsensólyom hazánk legnagyobb sólyomfaja, mely világszerte veszélyeztetett. A különböző védelmi programoknak köszönhetően hazai állománya emelkedik, és ismét elfoglalták az egykori síkvidéki élőhelyeket. Elterjedése Ausztria keleti határától Kínáig terjed. Magyarországi állományát 2014-ben 171-255 párra becsülték.

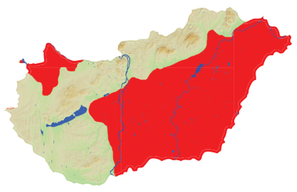

Parlagi sas (*Aquila heliaca*)

Fokozottan védett;
természetvédelmi értéke: 1 000 000 Ft

A parlagi sas a nagytestű sasfajok közé tartozik. Az Európai Unióbeli állományának kétharmada Magyarországon fészkel, így a hazai védelmi erőfeszítések különleges jelentőséggel bírnak. Hazánkban állománya lassan nő, a legfontosabb veszélyeztető tényezők a mérgezés és az áramütés. Magyarországi állományát 2014-ben 155-165 párra becsülték.

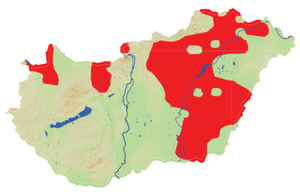

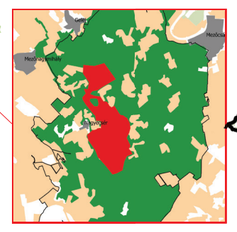

Magyar szöcskeegér (*Sicista trizona*)

Fokozottan védett; természetvédelmi értéke: 1 000 000 Ft

A Kárpát-medence bennszülött állatfaja, melynek mindössze két állománya ismert. A faj egyetlen ismert hazai élőhelye a Borsodi-Mezőség Tájvédelmi Körzetben található, ahol fennmaradását a nem megfelelő élőhely-kezelés fenyegeti. A faj második, erdélyi állománya egy jól elkülönült, önálló alfajt képvisel. Európa egyik legveszélyeztetettebb rágcsálója.

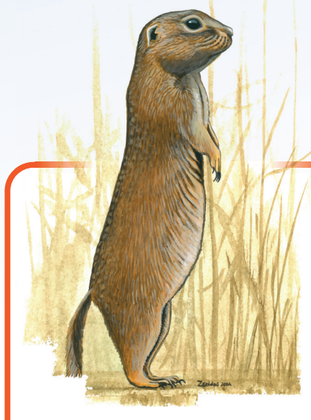

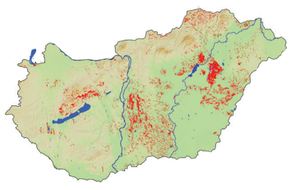

Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*)

Fokozottan védett;
természetvédelmi értéke: 250 000 Ft

Leggyakrabban a hagyományos, extenzív gazdálkodással fenntartott nyílt, füves területeken, illetve a füves repülőtereken fordul elő. Élőhelyeinek mind nagyobb arányú megszűnése miatt állománya az utóbbi időben riasztóan megfogyatkozott. Az ürge a kerecsensólyom legkedveltebb táplálékállata, különösen a fiókanevelés időszakában.

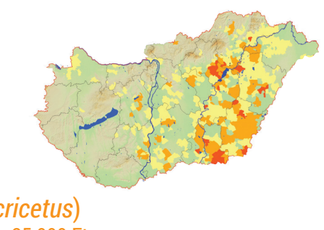

Mezei hörcsög (*Cricetus cricetus*)

Védett; természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Természetes élőhelyét a füves puszták jelentették, azonban ezek nagymértékű visszahúzódását követően, szinte kizárólag mezőgazdasági területeken találkozhatunk vele. Bár hazánkban a legutóbbi időkig közönséges faj volt, mostanra sok korábbi élőhelyéről eltűnt, máshol jelentősen megritkult, ezért 2008-ban védetté nyilvánították.

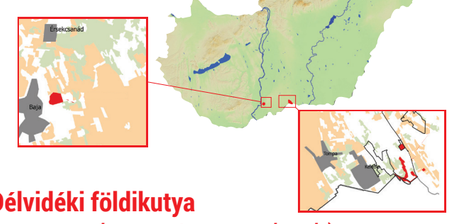

Délvidéki földikutya (*Nannospalax montanosyrmiensis*)

Fokozottan védett; természetvédelmi értéke 1 000 000 Ft

A délvidéki földikutya Kárpát-medence bennszülött állatfaja, mely Magyarországon és a szerbiai Vajdaságon kívül sehol a világon nem fordul elő. Teljes állománya a világon nem haladja meg az ötszáz egyedet. Alacsony egyedszáma és a fennmaradását veszélyeztető tényezők miatt Európa egyik legveszélyeztetettebb emlősfaja, mely akár néhány évtizeden belül kihalhat.

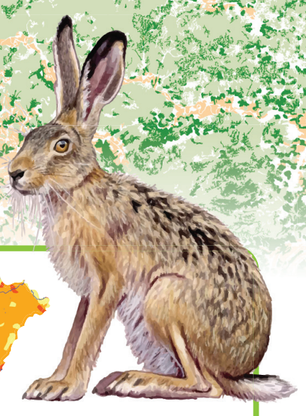

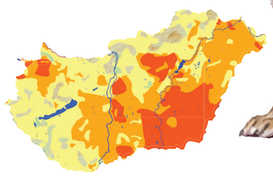

Mezei nyúl (*Lepus europaeus*)

Magyarországon nem védett

A mezei nyúl a hazai apróvad-gazdálkodás legfontosabb emlősfaja, vadászati jelentősége magas, azonban állományai az elmúlt évtizedekben drasztikus csökkenést mutattak, elsősorban az intenzív mezőgazdasági tevékenység miatt. Állománycsökkenése a veszélyeztetett természeti értékeinkre is negatív hatással lehet.

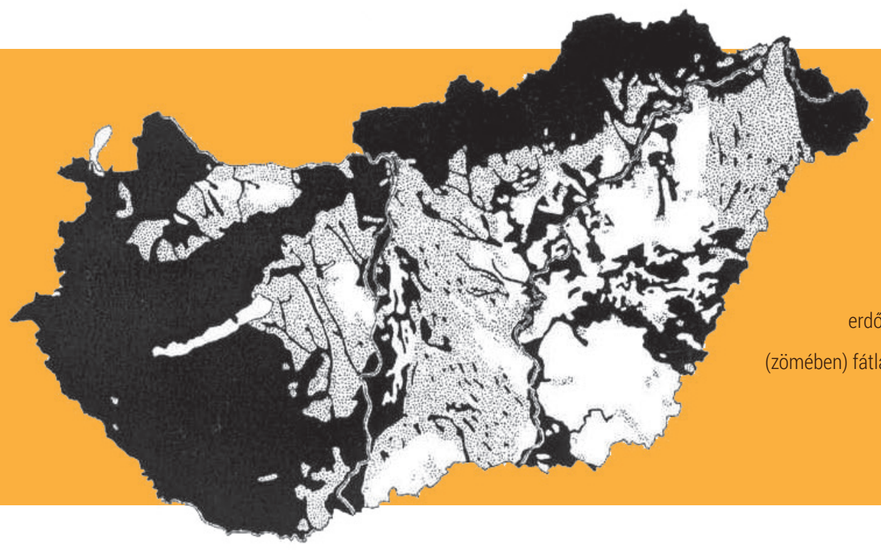

Bartha D. (2003)

Az ember tájátalakító tevékenysége előtt a Kárpát-medence területének jelentős részét nyílt füves élőhelyek, sztyeppek és erdőssztyepek borították. Ugyanezek az ökoszisztémák az európai kontinens területének több mint a negyedén alkották egykoron a természetes növénytakarót, azonban az idők során szinte minden más ökoszisztémánál nagyobb arányban estek áldozatul az emberi terjeszkedésnek. Napjainkban döntően művelt területeket találunk az egykor végtelenbe nyúló füves pusztáink helyén. Bár a Kárpát-medence füves élőhelyeinek kiterjedése drasztikusan csökkent az évszázadok során, és számos jellemző faj el is tűnt a térségből, a megmaradt élőhelyfoltok még mindig számos, egyedülálló és sokszor világviszonylatban is veszélyeztetett állatnak és növénynek nyújtanak otthont, igen jelentős természeti értéket képviselve.

PARTNEREK / PARTNERS

Fertő-Hanság Nemzeti Park · Balaton-felvidéki Nemzeti Park · BEKE Bükk Mammalogical Society · Budapest Zoo · Kemenesalji Nemzeti Park · MAVIR · www.madarvilag.hu · MILVUS group · Emlősvédelmi Szakosztály MME · Nimfea · Őrségi Nemzeti Park · Földművelésügyi Minisztérium